

Sorumluluk paylaşımı, paylaşılan insanlık

Uluslararası Mülteci Kongresi Bildirisi 2018

Giriş

Aralarında mülteciler ve ev sahibi toplumlar tarafından kurulan sivil toplum kuruluşları ve oluşturulan inisiyatiflerin, akademisyenlerin, düşünce kuruluşlarının, belediyelerin ve özel sektörün yer aldığı 29 ülkedeki 98 farklı kuruluşu temsil eden 156 katılımcı olarak, 10-11 Mayıs 2018 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleşen Uluslararası Mülteci Kongresi'nde bir araya geldik. İstanbul'daki bu buluşma, son altı ayda yürütülen ve kongreye yön veren istişare sürecine katılan 47 ülkedeki 600'e yakın organizasyonun konuyla ilgili katkılarının üzerine inşa edildi. Bu hazırlık süreci ve kongrenin kendisi, her seviyedeki karar alma süreçlerine eşit katılımı ilgili ortak talebimizi ortaya koymak için bize önemli bir platform sağladı. Ayrıca mültecilerin ve ev sahibi toplumların fikir ve isteklerini, Küresel Mülteci Mutabakatı (KMM) da dahil olmak üzere politika ve program geliştirme süreçlerinin merkezine koymak için birlikte çalışma taahhüdümüzü de bu platform aracılığıyla vurgulama imkanı bulduk.

Bu bildiriye yer alan öneriler, bütün aktörlere hem taahhütlerini yerine getirmeleri, hem de mülteci ve ev sahibi toplumların eşit haklara sahip olmaları ve süreçlere katılımlarını politika ve program uygulamalarının merkezine koymaları için tüm katılımcılar adına çağrıda bulunmaktadır. Bu bildiri aynı zamanda uluslararası mülteci sisteminin, ihtiyaçların dengeli ve hesap verilebilir bir yaklaşımla karşılanması için sorumluluk paylaşımını garanti altına alacak bir şekilde değişmesine yönelik olarak bütün aktörlerin birlikte, işbirliği ve koordinasyon içinde çalışmalarını yönünde bir çağrı yapmaktadır.

Yeni bir Yaklaşım Çağrısı

Küresel toplum, farklı aktörleriyle beraber, umudu yeniden canlandırmak, adaleti geliştirmek ve dünyanın dört bir yanında yerlerinden edilmiş milyonlarca insan için onurlu, korkudan arınmış ve ihtiyaç içerisinde olmadan yaşamayı mümkün kılmak istiyorsa, uluslararası mülteci sisteminin yeni bir yaklaşıma ihtiyacı vardır. Bu sebeple tüm paydaşları, mültecilerin eşit haklarını savunma, kabiliyetlerini ve uzun vadeli isteklerini destekleme yönündeki çabalarımızda bize katılmaya davet ediyoruz. Biz, gerek mültecilerle ilgili konuların ele alınmasında sorumluluk paylaşımı prensibine dayalı küresel bir koordinasyon ve dayanışma için gerekse insanların zorla yerinden edilmesine neden olan faktörlerin ortadan kaldırılması yönünde güçlü bir taahhütte bulunulması için çağrıda bulunuyoruz.

Öngördüğümüz yaklaşım:

- Mültecilerin ve onlara ev sahipliği yapan toplumların ihtiyaçlarına cevap verilmesinde sorumluluğun devletler arasında eşit ve öngörülebilir bir şekilde paylaşıldığı;
- Mültecilerle ilgili algının, sadece yardım alan kişiler yerine haklara, sorumluluklara, yeteneklere, yetkinliklere ve isteklere sahip kişiler olarak değiştiği;
- Kadın ve erkek, çocuk ve genç, yaşlı ve diğer tüm gruplar dahil olmak üzere, bütün mülteciler için, onurlu bir yaşam, eşitlik ve insan haklarının, inanç, zihinsel ve fiziksel yeti, siyasi görüş, din, etnik köken, ekonomik statü, cinsel eğilim, eğitim, sınıf ya da menşe ülke gözetilmeksizin temin edildiği;

- Şiddetli çatışma, ekonomik mahrumiyet, çevresel koşullar ve toplumsal cinsiyete, etnik kökene, inanca, ideolojiye, siyasi görüş veya kimliğin diğer öğelerine dayalı zulüm dahil olmak üzere, insanların yerlerinden edilmesinin sebeplerini ortadan kaldırmayı amaçlayan;
- Hem mülteciler hem de onlara ev sahipliği yapan ülkeler için karşılıklı olarak faydalı, sürdürülebilir ve kalıcı çözümler üreten;
- Karar alma süreçlerinin ve politika uygulamalarının her aşamasında mültecilere ve ev sahibi toplumlara masada yer alma hakkı veren;
- Tüm politika ve program geliştirme süreçlerinde kadınlar ile kız çocuklarının ihtiyaçlarını ön planda tutan ve bu grupların karar alma süreçlerine tam olarak katılımlarını sağlayan;
- Mültecilerin yetenekleri, deneyimleri ve bilgi birikimleri üzerine inşa olan ve kendi kendine yetebilmelerini sağlayan;
- Uluslararası sistemde yer alan tüm aktörlerin en şeffaf ve hesap verebilir şekilde hareket etmelerini garanti altına alan;
- Tüm paydaşlar arasında saygı, kapsayıcılık, dayanışma, uyum ve birliği teşvik eden bir yaklaşımdır.

Uluslararası, bölgesel, ulusal ve yerel seviyelerde geniş çaplı siyasi bir irade olmadan ve tüm aktörlerin, bilgi birikimi, sistemler ve prosedürler dahil olmak üzere, standartlarını ve kabiliyetlerini belirgin bir biçimde artırmaya yönelik bir taahhüt olmadan, bu sayılanların hiçbiri mümkün olmayacaktır.

Bunu destekleyici bir şekilde, mültecilere yönelik müdahalelerde ve yönetim sistemlerinde etkinliğin sağlanması ve inovasyonun desteklenmesi amacıyla, cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplanması, iyi uygulamaların belgelenmesi ve alınan derslerin düzenli olarak gözden geçirilmesiyle beraber güçlendirilecek bağımsız ve kapsamlı bir izleme ve değerlendirme mekanizmasının benimsenmesi için çağrıda bulunuyoruz.

Acil Eylem Öncelikleri

İstişarelerimiz sonucunda tespit edilen beş tematik alanda aşağıda belirtilen öncelikli hedeflerin hayata geçirilmesi için ortak eylem çağrısında bulunuyoruz. Bu alanlar, mültecilerin sığınma ve yasal haklarının güvence altına alınması, kaliteli hizmetlere erişim, kalıcı çözümler ve sorumluluk paylaşımı, yerinden edilmiş kadınlar ve kız çocuklarına yönelik artan seviyede ve odaklanmış destek, ve karar alma süreçlerinin tüm evrelerinde temsil ve katılım olarak belirlenmiştir.

Yasal Haklar ve Sığınma

Yasal haklar, mültecilerin korunmasına yönelik uygulamaların merkezinde yer almaktadır. Bu haklara erişimin güvence altına alınmasıyla beraber mültecilere yönelik bakış açısı, yardıma muhtaç insanlardan hak sahibi insanlara dönüşecektir., Progresif bir mülteci politikasının oluşturulması, kalıcı çözüm arayışı, sığınmacı durumundayken temel haklardan faydalanılabilmesi ve başta kadınlar, kız çocukları ve ötekileştirilmiş gruplar olmak üzere mültecilerin korunması açısından yasal haklara erişimi sağlayan yapıların inşa edilmesi büyük

önem taşımaktadır. İster ilk sığınma ülkesinde, ister menşe ülkelerine geri dönerlerken ya da üçüncü ülkelere yerleştirilirken, mültecilerin hak ve özgürlüklerinin güvence altında olmasına, yasal statülerinin netlik kazanmasına ve yasal başvuru ile desteğe erişimlerinin sağlanmasına ihtiyaçları bulunmaktadır. Buna yönelik olarak:

- Uluslararası yasalar ve standartlara paralel olarak küresel, bölgesel, ulusal ve yerel düzeyde haklara erişim ve bu hakların korunması ile ilgili yasal çerçevelerin ve mekanizmaların oluşturulması;
- Etkili, zamanında ve kaliteli prosedürlerin yanı sıra sığınma ve devlet topraklarına erişimin temin edilmesi;
- BMMYK dahil olmak üzere, devletlere ait ve devlet dışı tüm yargılama yerlerinde, mülteciler ve sığınmacılar için hukuki desteğe, yargı süreçlerine ve yasal yollara erişimin temin edilmesi. Bunun gerçekleştirilebilmesi için uygun kapasitenin olduğundan emin olunması;
- Sığınmacı ve mülteci hakları ile ilgili tüm prosedürlerde gerekli özenin gösterilmesi, katılımın geliştirilmesi ve doğruluk ile şeffaflığın artırılması için bağımsız yönetim ve gözetim mekanizmalarının oluşturulması. Bunlara örnek olarak katmanlı temyiz süreçleri veya bağımsız taraflar tarafından gerçekleştirilen düzenli değerlendirmeler gösterilebilir;
- Gözaltı süresinin sınırlandırılması ve bir insan hakkı olarak özgürlüğün yön verdiği daha az kısıtlayıcı alternatiflerin sağlanması, 'çocuğun yüksek menfaati' prensibinin üstünlüğünü benimseyen protokoller ile çocukların ve diğer hassas grupların gözaltında tutulmalarına son verilmesi;
- İlgili BMMYK muameleleri dahil olmak üzere mültecilerin hak ve yükümlülüklerine ilişkin uluslararası ve ulusal yasal süreçlere, mültecilerin ve ev sahibi toplum üyelerinin doğrudan katılımlarının sağlanması için alan yaratılması;
- Her seviyede gerçekleşen ihlallerin rapor edilmesi ve uygunluk izlemeye yönelik olarak Birleşmiş Milletler'e üye tüm devletlerin insan hakları sicillerine ilişkin Evrensel Periyodik İnceleme gibi mekanizmalarla bağlantılı sistemlerin kurulması çağrısında bulunuyoruz.

Temel Hizmetlere Erişim

Yasal statüden ve belgelerin ispat edilmesinden bağımsız olarak tüm mültecilerin sağlık, eğitim ve istihdam dahil olmak üzere bütün hizmetlere erişim hakları vardır. Bu nokta, mültecilerin temel haklarını kullanmaları, onurlu bir yaşam sürmeleri ve ev sahibi toplumlar arasında etkili bir şekilde yerleşmeleri açısından kritik öneme sahiptir. Ne var ki bu haklara erişim bazı durumlarda mümkün olmamakla beraber bazen de sınırlı veya reddedilmiş olabilir. Diğer faktörlerin yanı sıra mültecilerin korunması ile ilgili sorumluluğun ülkeler arasında eşit bir şekilde dağıtılmaması ve mülteci sisteminin az sayıdaki düşük ve orta gelirli ülkeye dayanıyor olması, birçok ev sahibi ülkenin hem ev sahibi toplumlara hem de mültecilere kaliteli hizmetlere eşit bir şekilde erişim sağlama becerisini sınırlamaktadır. Dünya genelinde mültecilerin durumlarının çoğunlukla sürüncemeli olduğu ve sektörde yaygın bir şekilde var olan fon açıkları göz önünde bulundurulduğunda, devletler ve diğer paydaşlar arasında sorumluluğun eşit bir şekilde paylaşılabilmesi ve her bir aktör için sorumluluk ile hesap verebilirliğin net bir şekilde tanımlanabilmesi için politika değişikliklerine ihtiyaç duyulduğuna inanmaktayız. Bu amaca yönelik olarak:

- Sorumluluk paylaşımının kalkınma yardımı ve insani yardım temin etmenin ötesinde yaygınlaştırılması amacıyla görece olarak az sayıda mülteciye ev sahipliği yapan ve/veya hiç mülteci barındırmayan devletler arasında işbirliği. Uluslararası ve bölgesel ekonomik organizasyonlar/forumlar (Dünya Bankası, Yeni Kalkınma Bankası, Uluslararası Para Fonu, Dünya Ekonomik Forumu, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ve G20 gibi) ile ev sahibi ülkeler arasındaki diyalog ile, başlıca ev sahibi ülkeler için ulusal kaynaklar ve mali alan yaratılmasına destek olabilecek ve bu ülkelerin hem mülteciler hem de ev sahibi toplumlara yönelik hizmetlere yatırım yapmalarına imkan sağlayacak bir dizi önlem bulunmalıdır. Diğer bazı önlemlerin yanı sıra, genel ekonomik büyümeyi desteklemek üzere tasarlanmış imtiyazlı ticaret düzenlemeleri, yardımların koşullara bağlı olmaması, döngüsellik karşıtı krediler ve yerel para biriminde verilen krediler, bu önlemler arasında yer alabilir. Buna karşılık, mültecilere ev sahipliği yapan ülkeler, diğer devletlerle işbirliği içerisinde ve onların desteğini de alarak:
 - Tam yasal koruma önlemleriyle birlikte ücretli istihdam imkanlarına erişim temin etmeli;
 - Piyasadaki arz ve talebe uygun yetkinlikler geliştirilmesine yönelik imkanlar sağlamalı; ayrıca gelişmeleri ve mültecilere iş imkanı sağlamaları için küçük ve orta ölçekli işletmeleri teşvik etmeli;
 - Hem mültecilere hem de ev sahibi toplumun kendi vatandaşlarına istihdam sağlayabilecek sektörleri teşvik etmelidir.
- Mülteciler ve ev sahibi toplumlar için hizmetlerin sunulması ve bu gruplara istihdam imkanları yaratılması ile ilgili tüm kuralların, düzenlemelerin ve politika uygulamalarının izlenmesi;
- Ev sahibi toplumdaki tüm hizmetler ve programlar ile ilgili politikaların geliştirilmesi ve uygulamaya konmasına yönelik net, ölçülebilir ve zamana bağlı hedeflerin söz konusu olduğu, işbirliğine ve koordinasyona dayalı çalışmaların gerçekleştirilmesi;
- Yasal statü ve daha önceki sertifikasyonlara bakılmaksızın, tüm mülteciler ve ev sahibi toplumlar için kaliteli eğitime erişimin sağlanması. Örgün eğitimin bir seçenek olmadığı durumlarda sertifikalı, esnek, yüksek kaliteli ve (uygulanabilir olduğu yerde) hızlandırılmış, yaygın eğitimin devlet kurumları tarafından tasdiklenmesi. Mülteci gençler başta olmak üzere bütün yaşta öğrencilerin okul öncesinden yüksek öğrenime kadar eğitimlerine devam etme imkanlarından yoksun kalmamalarının sağlanması;
- Hiç kimse geride bırakılmaksızın, evrensel sağlık kapsamına uygun olarak, tüm mülteciler ve ev sahibi toplumlar için kaliteli sağlık hizmetlerine erişimin sağlanması;
- Öğretmenler ve sağlık çalışanları dahil olmak üzere tüm hizmet alanlarında mültecilerin ve mülteci organizasyonlarının kapasitelerinden, deneyimlerinden ve mesleki eğitimlerinden faydalanılması çağrısında bulunuyoruz.

Kalıcı Çözümler ve Sorumluluğun Paylaşılması

Uluslararası sınırları aşan zorunlu göç ve sürüncemeli olarak mülteci statüsünde yaşayan insanların sayısı, tarih boyunca görülmüş en yüksek seviyeye ulaşmış durumdadır. Krizler baş gösterdiğinde sağlanan acil insani yardımın önemi büyük olsa da, mültecileri ve ev sahibi ülkeleri desteklemek için uzun vadeli çözümlere ihtiyaç duyulmaktadır. Birçok düşük ve orta gelirli ülke, mültecilere ev sahipliği yapma sorumluluğunun, kendi ekonomik ve diğer kaynaklarına göre, orantısız bir kısmını üstlenmektedir. Bizler, devletler arasında daha adil ve öngörülebilir bir sorumluluk paylaşımı, mülteciler ve ev sahibi toplumların hizmetlere

erişimlerinin iyileştirilmesi ve mültecilerin uzun vadeli, sürdürülebilir çözümlere erişimlerinin artırılması için politika değişikliklerinin yapılması gerektiğine inanıyoruz. Bu sebeplerle:

- Zorunlu göçün temelinde yatan nedenlerin ele alınması ve insanlara seçtikleri herhangi bir ülkede sığınma hakkının verilmesi de dahil olmak üzere, uzun vadeli alternatif çözümlerin geliştirilmesi;
- Ev sahibi devletlerin özel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, yerelde var olan güçlü yönlerle ve kaynaklara dayalı olarak sorumluluğun eşit ve sistematik bir şekilde dağıtılmasını sağlayacak şekilde tasarlanmış bir mekanizmanın oluşturulması. Bunun mülteci organizasyonları, ev sahibi ülkelerdeki sivil toplum kuruluşları, belediyeler ve akademik çevre dahil, yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası çok-sektörlü ve çok-paydaşlı bir diyalog ile belirlenmesi gerekmektedir;
- Eylem Programı uygulamalarının şekillendirilmesi için sivil toplum, uluslararası finans kuruluşları, düşünce kuruluşları, belediyeler, kadın kuruluşları dahil olmak üzere, mülteci organizasyonları ve ev sahibi toplumların organizasyonlarını kapsayan, fonlara ve kaynaklara sahip olan, çok paydaşlı bir hesap verebilirlik mekanizmasının kurulması;
- Deneyim ve kapasite paylaşımı, imtiyazlı ticaret düzenlemeleri, yenilikçi ve hedefe yönelik yatırımlar, düşük faizli krediler, risk-paylaşımı ve kamu fonlarının stratejik kullanımı gibi bir dizi önlem aracılığıyla makro ekonomik koşulların iyileştirilmesi, istihdam arzının artırılması ve ilk iltica ülkelerinde işgücü piyasasına entegrasyonu sağlamak için orta ve yüksek gelir seviyesindeki ülkeler ile uluslararası finans kuruluşları (UFK'lar) arasında işbirliği ve dayanışmanın sağlanması;
- Çeşitliliğin teşvik edilmesi ve sosyal uyumu kolaylaştıracak kapsayıcı bir toplumun inşa edilmesi için güçlü kanalların geliştirilmesi;
- Menşe ülkelerde yeniden yapılanmanın ve rehabilitasyonun, ve ayrıca mültecilerin ülkelerine olası gönüllü geri dönüşlerinin desteklenmesine yönelik bir strateji olarak sarkaç/döngüsel göçmenliğin (diğer bir deyişle, kalıcı olarak menşe ülkeye yerleşme zorunluluğu olmaksızın sığınılan ülke ile menşe ülke arasında serbest hareketliliğin) taşıdığı potansiyelin değerlendirilmesi için, mülteci organizasyonları ve akademik çevre dahil olmak üzere sivil topluma alan yaratılması;
- Mültecilere güvenli ve onurlu bir şekilde, gönüllü olarak ülkelerine dönme haklarının verilmesi için, geri göndermeme prensibi taahhütlerinin tüm paydaşlar tarafından tekrar teyit edilmesi;
- Yerleştirme sayıları ve yerlerinde artış; ve özel sponsorluklar, insani kabul ve ayrıca iş/egitim ve aile birleştirme programları dahil olmak üzere, ülkeler arasında mültecilerin hareketliliğini sağlayan yeni yolların geliştirilmesi çağrısında bulunuyoruz.

Kadınlar ve Zorunlu Göç

Dünya genelinde kadınlar ve kız çocukları, toplumsal cinsiyete dayalı süregelen ayrımcılık ve eşitsizliklerle ilişkili sosyal, siyasi ve ekonomik kırılanlıklar ve risklerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Çatışmalar ve zorunlu göç sırasında kadınların karşı karşıya kaldıkları şiddet, zulüm ve diğer travmalar yapısal yoksulluk; sağlık, üreme sağlığı ve eğitim de dahil olmak üzere temel hizmetlere erişimin yetersiz kalması ve işsizlik gibi bazı riskleri arttırmaktadır. Kadınların süreçlere katılımı ile ilgili söylemlere rağmen, mülteci kadınların fikirleri ve bakış açıları ulusal ve uluslararası karar alma süreçlerinde yer almamakta ve bu da mülteci kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaçlarının karşılanması konusunda yetersiz kalan politikalara yol açmaktadır. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Sözleşme, 1997 Amsterdam Anlaşması, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin

2010 İstanbul Sözleşmesi ve 1325 Sayılı Birleşmiş Milletler Kararı gibi devletler tarafından verilen ulusal, bölgesel ve uluslararası taahhütlere paralel olarak:

- Planlama, istişare, uygulama ve izleme ve değerlendirme gibi politika süreçlerinin tüm aşamalarına kadınların ve kız çocuklarının ihtiyaç ve kaynaklarının dahil edilmesi;
- Kadınların güçlü ve pozitif rol modelleri olarak gösterilmesinin teşvik edilmesi ve hakları olan paydaşlar olarak sunulmaları. Aynı zamanda, kadınların zayıf ve korunmasız yardım alan bireyler olarak tanımlanmasının sona erdirilmesi;
- Medya, araştırma kuruluşları, devlet ve uluslararası yardım kuruluşları gibi mülteci kadınlar ile birlikte ve onlar için çalışan tüm paydaşlara yönelik, toplumsal cinsiyete duyarlılık ve kadın hakları konularına ilişkin eğitimler verilmesi ve kapasite inşa edilmesi;
- Fonlar ve kaynaklar; savunuculuk çalışmaları; ağ oluşturma; araştırma, planlama, yönetim ve strateji inşasıyla ilgili kapasitelerin güçlendirilmesi aracılığıyla kadın ve mülteci organizasyonlarına, ve taban kuruluşlarına yönelik desteğin artırılması;
- İş dünyası, yasa uygulayıcılar, barışın korunması ve inşası, ve çatışma sonrası kalkınma programları gibi geleneksel olarak “erkekler için” olarak görülen alanlar dahil olmak üzere, farklı sektörlerde kadın temsiline hem nicelik hem de niteliğinin artırılması;
- Kadınlar için eşit fırsatların ve temel haklara erişimin sağlanması amacıyla, ev içi güvenlik, kadınların kamusal ve özel alanlarda güvenliği, ekonomik fırsatlar ve siyasi katılım gibi unsurlar dahil edilmek suretiyle askeri güvenliğin ötesine geçen bir insani güvenlik kavramının yeniden tanımlanması;
- Tabandan, toplum temelli ve akademik bilgi birikimi dahil olmak üzere, kadınların bilgi üretiminin her düzeyde desteklenmesi. Ayrıca kadınlara veri tasarlama, toplama ve analiz etme, kaynak mobilizasyonu, gündem oluşturma ve kanıta dayalı politikalar geliştirme konularında eğitim verilmesi aracılığıyla, çok-sektörlü fikir alışverişi ve ağ oluşturmak için uygun bir ortamın yaratılması;
- Uluslararası kalkınma ve yardım sistemindeki farklı sektörler ve aktörler arasında ayrımcılık ve taciz örüntülerinin sorgulanması;
- Kadın haklarının sağlanması konusunda ulusal hükümetlerin taahhütlerini yerine getirmeleri çağrısında bulunuyoruz.

Temsil ve Katılım

Zorunlu göç ile ilgili her seviyede politika ve program oluşturma, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerinin, zorunlu göçten en çok etkilenen grupların bakış açıları, deneyimleri ve öncelikleri göz önünde bulundurularak geliştirilmesi gerekmektedir. Temsil sorunu – mülteci sorunlarıyla ilgili olarak kimin kim adına, nasıl ve ne zaman konuştuğu – kritik öneme sahip bir konudur. Mülteciler, mültecilere ev sahipliği yapan ülkeler ve toplumların kendi adlarına konuşmaları ve süreçler, sistemler, finansman, politikaların uygulanması da dahil olmak üzere hangi politika ve programa öncelik verileceği ile ilgili kararlarda kilit bir rol oynamaları gerekmektedir. Mültecilerin, mültecilere ev sahipliği yapan ülkelerin ve toplumların, sürekli göz ardı edilmelerinin, süreçlerin tamamıyla dışında bırakılmalarının önüne geçilmeli ve mülteciler, mültecilere ev sahipliği yapan ülkeler ve toplumlar kendi bilgileri veya kontrolleri dışında geliştirilen politikaların yürütülmesi amacıyla kullanılmamalıdır. Tüm bunların sağlanması

açısından, yönetme ve destekleme süreçlerinin yanı sıra süreçlere netlik kazandırılması, kritik öneme sahip konulardır. Bizim bu konudaki çağrımız şu yöndedir:

- Dünyanın dört bir yanındaki mültecilerin toplum temelli organizasyonlarının, inisiyatiflerinin ve liderlerinin oluşturduğu bir ağa dayalı olan, kapsayıcı, uluslararası bir mülteci katılım ve temsil platformunun oluşturulması amacıyla mülteci organizasyonlarının desteklenmesi;
- Tüm kalkınma ve insani yardım aktörlerinin ve politika yapımcıların, program tasarımı da dahil olmak üzere mültecilerin ve ev sahibi toplumların karar alma ve politika uygulama süreçlerinin tüm aşamalarında ve seviyelerinde masada yer aldıklarından emin olmak için mevcut uygulamalarda reform yapılacağını garanti etmesi. Buna, aktörlerin performanslarının izlendiği ve sorumlu tutuldukları bir mekanizmanın eşlik etmesi gerekmektedir.
- Kuruluşlar Arası Daimi Komite (IASC), BMMYK Yürütme Komitesi toplantıları ve BMMYK'nın STK'lar ile Yürüttüğü Yıllık İstişarelere davetler de dahil olmak üzere, acil müdahalelerin oluşturulmasıyla ilgili mevcut sistemlere mülteci organizasyonlarının ve ev sahibi toplum organizasyonlarının dahil edilmesi için BM kuruluşları tarafından kanallar oluşturulması;
- STK'lar, düşünce kuruluşları, özel sektör ve toplum grupları, mülteci akademisyenler ve diğer profesyoneller dahil olmak üzere, mülteci organizasyonlarının politika ve program oluşturma ve uygulama süreçlerine katılımlarının teşvik edilmesi için belediyeler ve ulusal hükümetler tarafından kapsayıcı mekanizmalar geliştirilmesi;
- KMM izleme sürecine belediyelerin ve ev sahibi toplumların dahil edilmesi ve mülteci organizasyonlarının KMM'de öngörülen küresel ve ulusal destek mekanizmalarına katılımlarının sağlanması;
- Mültecilerin siyasi, ekonomik ve sosyal alanlara eşit şekilde katılımlarını sağlamak için gerekli olan yasal statünün ulusal hükümetler tarafından temin edilmesi. Bu, beraberinde getirdiği haklarla birlikte kısa ve uzun vadeli ikamet gibi yasal statülerin belirlenmesine yönelik, sıralı çözümleri de içerir;
- Mülteci sorunlarına ilişkin söylemlerin şekillendirilmesi amacıyla, mültecilerin ve ev sahibi toplumların, kendi bakış açılarını, deneyimlerini ve fikirlerini anlatmalarına ve tanıtmalarına imkan sağlayan mültecilere ait multimedya inisiyatiflerinin ve diğer sosyal, kültürel ve akademik araçların desteklenmesi. Mültecilerin teknolojiye erişimleri ulusal ve uluslararası kalkınma ve insani yardım aktörleri tarafından desteklenmelidir;
- Kadınların her seviyedeki katılımlarının önündeki sistematik engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik tüm müdahaleler.

Sonuç

Bu bildiriye sunulan politika geliştirme ve eylem planı alanlarındaki öncelikler, 10-11 Mayıs tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen Uluslararası Mülteci Kongresi'nin tüm katılımcıları tarafından onaylanmıştır. Bu kongrenin katılımcıları olarak bizler yukarıda bahsedilen önerilerin uygulamaya konmasının, mülteciler ile ev sahibi toplumların daha iyi bir şekilde desteklenmesi ve uluslararası mülteci sisteminde sorumluluğun daha eşit ve adil bir şekilde paylaşılabilmesi için kritik bir öneme sahip olduğuna inanıyoruz.

Uluslararası toplum içerisindeki müttefiklerimizle beraber, mülteciler ve ev sahibi topluluklar tarafından kurulmuş sivil toplum kuruluşları olarak bizler, mültecilerle ilgili müdahalelerde

zorunlu göçten en çok etkilenen insanların seslerini ön planda tutmaya yardımcı olacak sistemler ve mekanizmaların oluşturulması için birlikte çalışmak konusunda kararlıyız. Politika yapıcılar ile her düzeyde kurduğumuz yakın işbirliğinin temsil ve katılım, yasal haklara ve temel hizmetlere erişim, kalıcı çözümler ve kadın hakları dahil olmak üzere, mültecilerin ve ev sahibi toplumların temel hak ve hizmetlere erişimlerinin arttırılmasına yönelik tasarlanan daha kapsayıcı ve katılımcı süreçlerde elzem olacağından eminiz.

Burada sunulan öneriler, hiçbir şekilde eksiksiz değildir. Tam tersine bu öneriler, geliştirilmek üzere sunulan bir dizi başlangıç noktasını teşkil etmektedir. Bu önerilerin bazıları geniş çapta kabul görse de, biz bu kabullenmenin daha ziyade söylemde kaldığından, önerilerin eyleme dönüştürülememesinden endişe etmekteyiz. Dolayısıyla bu bildiri, tüm aktörlere taahhütlerini yerine getirmeleri, mültecilerin ve ev sahibi toplumların eşit haklarını politika ve program eylemlerinin merkezine koymaları ve uluslararası mülteci sistemini acil olarak ihtiyaçların dengeli ve hesap verilebilir bir şekilde paylaşıldığı bir sisteme dönüştürmek amacıyla işbirliği ve koordinasyon içerisinde birlikte çalışmalarını için yapılan bir çağrıdır.

